Ner 98.

PRZEWODNIK POLSKI.

w WARSZAWIE
Dnia 11. *Kwietnia* 1829 *R.*
SOBOTA.

Giełda Warszawska dnia 10 *Kwietnia* 1829 *R.*

Wexle.		żądano		płacono	
Amszterdam 250 z. c.	2 mies.	—	—	—	—
Berlin 100 r. tal.	2 mies.	604	—	602	—
Gdańsk, 100 tal.	2 mies.	600	—	—	—
ditto ditto	z kr. ter.	—	—	—	—
Hamburg, 300 m. h.	2 mies.	906	—	903	—
Lipsk 100 tal.	1 mies.	—	—	—	—
Londyn 1. szter.	3 mies.	41	8	41	—
Moskwa 100 r. b.	1 mies.	—	—	—	—
Petersburg ditto	2 mi.	—	—	—	—
Paryż 300 fran.	2 mies.	486	—	—	—
Wiedeń, 150 zł. reń.	2 mies.	624	—	621	—
Wrocław, 100 tal.	2 mies.	—	—	—	—
Gotowe pieniądze.					
Złoto Polskie		103	—	—	—
Imperiały ros.		—	—	—	—
Dukaty Hol. nowe 1 sztuka		20	—	19	27
ditto stare ważne		19	24	—	—
ditto na passir		—	—	—	—
Frydrychsdory		—	—	—	—

	żądano		płacono	
Pruski kurant 100 tal.	—	—	—	—
ditto bilety kassowe	606	—	603	—
Assygna. Ros. 100 rubli	178	5	177	10
Bilety bankowe austryackie	—	—	—	—
Einlesung Szeiny ditto	—	—	—	—
Papiery.				
Listy zastawne za 100 złotych	87	15	87	5
Obligacye udziałowe zł. 300	308	—	306	—
ditto w partyach	306	—	304	15
Obligacye pragskie 100 złot.	—	—	—	—
Dow. k. centr. likwidacyyney	—	—	—	—
ditto ditto za żołd	36	—	35	—
ditto ditto za inne	—	—	—	—
Zapisy drogowe	—	—	—	—
Obligac. ros. 6 od 100 w assyg.	—	—	—	—
ditto ditto w srebrze	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w srebrze	—	—	—	—
ditto 5 od 100 w Hamb. Cert.	—	—	—	—
ditto ditto w Poż. Angl.	—	—	—	—

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Rada Administracyyna Królestwa postanowieniem z dnia 7 Kwietnia r. b. mianowała Leona Xięcia Sapiehę, Assessora honorowego w Wydziale Górnictwa, Radcą Górniczym przy Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu.

Postanowieniami teyże daty, mianowani zostali:

JP. Sylwester Jankowski, Podprokurator przy Trybunale Cywilnym I Instancyi Woiewództwa Sandomierskiego, Sędzią Trybunału Cywilnego I Instancyi Woiewództwa Kaliskiego; zaś

— Maciey Pomorski, Assessor Trybunału Cywilnego I Instancyi Woiewództwa Sandomierskiego, Podprokurator przy tymże Trybunale.

Radca Stanu i kawaler orderów, Adam Dunin Żurkowski, przeżywszy lat 55, z powszechnym żalem 4 b. m. swiat ten opuścił. Dnia 7 Kwietnia we wtorek, o godzinie 12 z rana odbyło się żałobne nabożeństwo w kościele S. Krzyża po którém W. J. X. Macieiewski Sch. Piiar miał stosowne do tego kazanie. Z kościoła zaś zwłoki przy licznym orszaku przyiaciół i znaiomych, przeprowadzono i złożono na wieczny spoczynek na smentarzu powiązkowskim, gdzie P. Bobiatyński Kand. filozof w krótkiey a zwięzłéy i czułéy przemowie, wykazał bieg życia, zasługi rzadkie i cnoty nieodżałowanego męża. M.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ROSSYA z *Odessy d.* 13 (25) Marca.

Dziennik Odeski z dnia 13 (25) marca za-

wiera następuiące wiadomości od woyska przeciw Turcyi działaiącego. Dnia 12 pułkownik Lieders wysłany był z batalionem 37 pułku strzelców ku wsi Bhali Mały, położonéy na lewym brzegu Kamczyku. Wieś tę zaymowała część oddziału Turków stoiącego w Kiuprykoy. Pułkownik uderzył niespodzianie na ten posterunek; położył 19 ludzi nieprzyiaciela i wziął pięciu w niewolę. Ci, którzy chcieli ratować się ucieczką, rzucili się w rzekę i wszyscy potonęli. W téy sprawie mieliśmy trzech ludzi ranionych.

Podług zeznania ieńców, stoiący oddział w Kiuprykoy iest pod rozkazami Kirdialia Jussufa Baszy: liczy 600 ludzi piechoty, 600 Arnautów, 300 koni i 2 działa.

Podług rapportu Jenerała porucznika Rimiherd, oddział z 3 batalionów, 75 kozaków i 2 dział, pod rozkazami Pułkownika Rozlacza, wysłany był przeciwko oddziałowi Tureckiemu, który zaymował wieś Jekizczy; d. 12 pułkownik Rozlacze przyszedłszy z woyskiem swoiém do téy wsi, liczącéy 300 dymów, zastał ią opuszczoną przez nieprzyiaciela i mieszkańców. Zapalił ią, zabrał blisko 60 sztuk bydła i d. 13 powrócił do Bazardziku.

FRANCYA z *Paryża d. 27 Marca.*

Marszałek Maison ma w krótce wrócić do Francyi; słychać, iż kwarantannę swoię odprawi w Malcie.

Donoszą z Tulonu pod d. 19 Marca: — »Zawinął tu dla naprawy okręt liniowy Provence z stanowiska przed Algierem Znayduie się na nim Kapitan Labretonniere, który dowodzi eskadrą blokuiącą Algier, i w krótce poiedzie do Paryża, celem umówienia się (iak słychać) z rządem względem potrzebnych środków dla ukończenia woyny z Dejem przez traktat pokoiu lub wyprawę przeciw Algierowi. Kilka fregat i brygów krąży przed Algierem. Okręt liniowy Wrocław popłynie zapewne iutro na powrót do Neapolu, dokąd zawiezie przybyłą tu przed kilką dniami małżonkę Hrabiego Guilleminot z dziećmi; rzeczony okręt zostanie tam pod rozporządzeniem Posła. Wszystkie prawie okręty marynarki Królewskiey płynące do Lewantu, biorą listy do Posła naszego w Neapolu. Bryg Alcyone otrzymał rozkaz udania się do Archipelagu i przyłączenia się do eskadry Vice-Admirała de Rigny.»

Wiadomości z Grecyi i Turcyi.

Gazeta powszechna umieściła w ostatnim numerze następuiący list z Konstantynopola pisany pod d. 26 Lutego. Tłómacze Chrześciańskich posłów odwiedzaią codziennie pałac Porty dla wybadania Reis-Effendego, lecz usiłowanie to nie bardzo im się dotąd udało Po przyiacielskiém postępowaniu i uprzedzaiącéy mowie ministra, z których dziś o przychyleniu się Porty do propozycyi mocarstw wnioskuią, następuią iutro ponure spoyrzenia i iednozgłoskowe odpowiedzi i czynności pozostaią się w tym samym stanie, w iakim dawniey były. Tak łudzono się w przeszłym tygodniu nayprzyiemnieyszą nadzieią: Reis-Effandi, mówiono, przyiął tłómacza Niderlandzkiego posła i rozmawiał z nim o stósunkach Europeyskich tak uprzeymie, że tłómacz musiał przyczynę tego upatrywać w zmienioném zdaniu Porty względem Greków i o tém doniósł. — Wszyscy Frankowie (Chrześcianie) maiący udział w sprawach publicznych bardzo się cieszyli tą wiadomością i niecierpliwie oczekiwali oświadczenia, które, iak rozumiano, niezwłocznie Porta uczyni dla załatwienia wszelkich nieporozumień z Anglią i Francyą. Lecz schodził dzień po dniu na saméy nadziei, a tłómaczowi pozostała tylko pamięć doznanéy uprzeymości; zdawało się że Reis-

Effendi odbywa tylko bieżące sprawy a należące do wyższey polityki pomiiał. Więc wkrótce na przedmieściu Pera poznano błąd, i pocieszano się tém przynaymniey, że taki sposób postępowania w układach z Portą nie iest wcale nowy. Nadeszła teraz koley na Chrześciańskich ajentów zwrócić uwagę Reis-Effendego na odpowiedzialność, jaką na siebie ściąga minister Ottomański, który niechce nic słyszeć o niebezpieczeństwie grożącém państwu, ieżeli Porta myśląc daléy prowadzić woynę z Rossyą odrzuca pośrednictwo i propozycye dotąd przyiaznych mocarstw. Nie tylko do Morei i Cykladów rozciągał się kray Grecki, który teraz używa opieki mocarstw, większe ofiary będzie musiała Porta ponieść ieżeli się dłużéy będzie trzzmała swoiego systematu; protokół z dnia 16 Listopada iest tego dowodem. Na te przedstawienia miał Reis-Effendi ustnie odpowiedzieć: Porta przyięła propozycyie mocarstw, o ile to przyięcie nie uważała za ubliżaiące sobie; okazała swoię gotowość do układów z posłami Francuzkim i Angielskim, lubo do ich odjazdu żadnego nie dała powodu, a teraz iednak nie tylko nowe trudności powstaią względem przyzwania posłów do Konstantynopola, lecz nawet widzi, że Grecy i Liwadyą napadli, Kandyą także, która zupełnie uspokoioną została, blokuią nieprzyiacielskie okręty, lubo to mocarstwo miało się trzymać ściśle traktatu z 6 Lipca i na morzu środziemném równym krokiem ze swemi sprzymierzeńcami postępować. Bez wątpienia neutralni posłowie na to oświadczenie dadzą zaspokaiaiącą odpowiedź, lecz wprzód zacznie się woyna nad Dunaiem, gdy tymczasem tu bezskutecznie póydą układy.

Co się tyczy blokady Kandyi, wyprawiono tam zaraz kilka Rossyyskich woiennych okrętów, iak się tylko Anglicy oddalili. Podług wszelkiego podobieństwa zdaie się, że Rossyyski Admirał przedsięwziął ten krok dla przeszkodzenia Baszy Egipskiemu w nadsyłaniu nowych woysk na wyspę. — Niedostatek żywności coraz bardziey daie się czuć w tey stolicy, i władze bardzo się troszczą ażeby za nadeyściem świąt Bairamu, pod czas których lud z okolic zgromadza się, publiczna spokoyność nie została przerwaną; dla tego uznano że potrzeba oddalić kilka tysięcy żydów i Greków z miasta. Przygotowania do woyny i zaciągi trwaią wciąż, w arsenale pracuią bardzo pilno i transport 60 dział odszedł do Adryanopola na wzmocnienie parku rezerwowego. Sułtan, który od swego powrotu z Morza Marmora był słaby, ozdrowiał i codziennie woysko ćwiczy w obrotach woiennych. Orszak iego występuie także w mundurze. Zapewniaią, że w tym roku uda się niezawodnie do główney armii.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Goniec Krakowski ogłosił następuiące obiaśnienie niektórych wyrazów, imion, nazwisk, urzędników Wysokiéy Porty, i t. p. dla czytaiących Gazety w teraźnieyszéy Woynie Tureckiéy, przydatnych.

(Dokończenie.)

Machrema woal, owiiadło zasłaniaiące czoło, policzki i podbrodek kobiet tureckich: piękne atoli ich oczy zawsze widzieć można. — *Mechur* żołd, żołdowe. — *Mesdrescz* szkoły. — *Meszyn* skóra, ztąd nazwisko mesztów. — *Minarety* wieżyczki. — *Miri* skarb. — *Missyr czyiarsysy* sukiennice w Stambule. — *Misk* piżmo. *Mihhr* wiano. — *Molla, mohlach,* wielki sędzia. *Multka* xięga praw; to iest wypisy w materyi prawnéy z alkoranu któren równie iest religiynych tak sądowych wiadomości zbiorem. — *Mufty* arcykaplan. — *Muczyni* woźny. — *Mussafir*

gość; imię które znakomitym cudzoziemcom w Stambule dawać zwykli; pod tém nazwaniem uchodzi nasz ziomek Ludwik Axak były poseł seymowy tamże osiadły.— *Malazim* porucznik w woysku regularném.

Naib Sekretarz sędziego.—*Nare* talerze, ianczary w orkiestrze. — *Nizami dzedyd* z arabska znaczy nowy zaciąg, dzisieysze woysko regularne. — *Nefer* prosty żołnierz, w woysku dzisieyszém.

Oda Baszy porucznik w woysku nieregularném i dawnieyszém ianczarów, które dzieli się na *orty* (coortes) czyli bataliony, a w tych są oficerami *Czobardzi* czyli szef, *oda*, *bajaraktar*, *welikardy* gospodarz batalionu i *Basz eski* dowódzca wysłużonych. — *Odaliski* służące w charemie.—*Oko* waga półtrzecia funta.— *Oglu* albo *Zade* znaczy syna; wyrazy te dodawać zwykli do nazwisk oyca; nikt albowiem nie ma sobie za złe w Turcyi wymieniać pochodzenie swe, ieżeli sam przez zasługę lub naukę wykierował się; z tąd te nazwiska znanych i sławnych mężów, *Passawan Oglu* (pasaman oglu) *Kuproli oglu Szani zade* co znaczy syn stróża, syn kuprolego niegdyś wielkiego wezyra, syn grzebieniarza; iest to przez naukę i prace literackie wsławiony autor turecki. — *Ona baszy* dziesiętnik, kapral w woysku regularném.

Padyszach Nayiaśnieyszy Pan! Król Królów. — *Patu* pieniądze. — *Peyki* oddział straży Sułtana w szyszaki z piórami stroyny. *Piastr* moneta turecka wartości 42 groszy.— *Pik* łokieć trzydzieści dwa cale polskie maiący. — *Porta*, Dwór Konstanopolitański; nazwisko to poszło od Osmana założyciela państwa r. 1300, któren zwyczaiem wschodnich kraiów posiedzenia i sądy przed *Bramą* (porta) pałacu odbywaiąc, początek nazwisku nadał.— *Puszty* płeć żeńska rozwiozłe życie wiodąca.

Ramazan post. — *Reiseffendi* minister spraw zagranicznych.

Sabun mydło. — *Sacze* włosy. — *Selamlik*, sala, salon. — *Seray* pałac; zamek cesarski. — *Seradkuli* milicya. — *Seradze* suknia opona kobiet. — *Serdzi* emini płatnik flotty.— *Skutary* miasto nad brzegiem azyatyckim. — *Sałaki* oddział ianczarów dawniey straż przyboczną Sułtana stanowiących. — *Spachy* iazda pospolitego ruszenia. — *Suiołdzi* po naszemu rzeczni sławni znaiomością praktyczną hydrauliki z rodu arnautów. Nazwisko to składa się z słów: *Su* woda i *jol* droga, co oznacza nieiako *wododrożnych*. — *Szaytau* diabeł, szatan. — *Szeker* cukier: — *Szeryf* okolnik.— *Szam jeli* wiatr południowy parny, toż co *syrokko* we Włoszech.

Taksim, wytrysk, fontanna.—*Tekie* klasztor. *Tersane emini* dozorca zbroiowni. — *Tersane Kiaja* dozorca marynarki. — *Tersane Reis* dozorca storostw. — *Teryak* opium, teryakami nazywaią piiaków. — *Tepis* paciorki. — *Teryfatsz* mistrz obrzędów. — *Tetwa* toż co *fetwach*. — *Tołumbadzi* sikawkowi. — *Toparabadzi* wozowiec, od pociągów. — *Topczy* puszkarz, artyllerzysta. — *Tophana* zbroiownia. *Turbe* grobowiec. — *Tuz* sól. — *Tymar* dobro, dobra, włości.

Ulemowie Duchowieństwo, które również iest świeckie *Imany Damiszmendy* i *Talizmany* zwane i klasztorne pod imieniem *Derwiszów*.

Wielki Wezyr Wódz naczelny, Generalissimus, *aga* zaś wódz podwładny czyli generał, zastępuiący Wielkiego Wezyra.

PRZYIECHALI DO WARSZAWY. d. 9 Kwietn.
Swidziński Piotr Oby: z Prasnysza, — Brzeziński Szymon Oby. z wsi Dulce, — Akcentowicz Wacław Oby: z Kam: Podolsk:, — Ługowski Ignacy Obyw: z Szymonowa, — Gulski Fryd: Urzęd: z Łęczycy, — Kohn Heyman kupiec z Gdańska, — Rudnicki Ignacy Oby: z Kowalewa, — Radziminski Maurycy Oby: z Łęczycy, — Sobieński Józef Reient z Gątów, — Bontani Tomasz Oby: z Żabiéy woli, — Hübner Jan Oby: z Krakowa, — Trzciński Ignacy Oby: z Kuflewa, — Ciemniewski Stan. Oby. z Pęsławic. — Głowiński Józef Oby. z Radomia, — Wodnicki Alex. Oby. z Siedlec.

TEATR NARODOWY. Dziś daną będzie wznowiona Komedya *Karykatury*, i Komedyo Opera *Płaksa* i *Wesołowski*. (Druga rola gościnna JP. Nowakowskiego.)